

ERDÉLYI TÁRSASÁG

Csak kilenc nap múltott el azóta, hogy Lőrinc a hírnöki foglalkozást elnyerhette a cukorgyárban. A kilencedik nap éppen vasárnapra esett. Délelőtt még ruhát kefélt, és más szépítő műveleteket végzett a hírnökség mellett a gazdáinak, de azután, hogy megehetette a délebédet, szabad volt ő is.

- Egész héten keresztül eleget szolgáltam másokat - mondotta magában. - Ezen a délutánon tehát érdekesebb embert fogok szolgálni, vagyis önmagamot.

Könnyű és kellemes szolgálat volt, amit a maga számára kitalált. Láttá ugyanis, hogy verőfényes őszi idő van, s látta azt is, hogy a mezők integetnek feléje.

- Jövök, ne féljete! - mondta és magához vette a botját, amelynek párja sehol nem volt, mert ilyen botja csak egy vad püspöknek lehetett volna, hogy ugyan vad püspök volna a világon.

Vette tehát a botját, és elindult a mezők felé. Nem ment mindjárt és ész nélkül az úttalan földekre, mert nem szeretett okvetlenül bukdácsolni, mint ahogy azt a városi fiúk szeretik, ha nagy néha kiszabadulnak a természetbe. Az úton ment, az utak között is a főnök-úton, amelyet más emberek országútnak neveznek. Itt is látott elég mindent, amit nézni érdemes volt. Néha szekerek mentek lassú döcögéssel, s azoknak ernyője alatt mindig ült valaki, akivel kedve lett volna versenyt szaladni. Leggyakrabban női személy volt az illető, mert az efféle vásáros szekerek mindig fityegtettek magukkal egy kellető embert, aki mellett a portéka dupláját érte. Gyakran kutya is poroszkált a szekér után, s Lőrincnek nagyon tetszett, hogy ezeknek a kutyáknak sohasem kellett előrenézni, mert a kötelék kinézte a négy lábuk az utat. Madarakat is látott, különösen varjakat, amelyekről eszébe jutott, hogy bizony jó volna disznót hizlalni, s majdan a körmüket és a farkuk hegyét odaadni a varjaknak.

S látott egyebet is, ami mind jó volt arra, hogy hasznos gondolatokat ébresszen benne. Ilyen gondolatai voltak is már bőven, valósággal egymás hegyén-hátán nyüzsögtek, mint a rengeteg újonc katona a kaszárnyában. Ezek mérték neki az utat, nem a kilométerkövek, mert amikor áldott gyümölcsfa módjára már roskadozott a feje, szépen megállt a vad bottal, és azt mondta:

- Eleget mentél már, Lőrinc.

Szétnézett, hogy valami alkalmas helyen trónust keressen magának. Talált is volna egy alkalmas dombot, amelyen hatalmas kórók lázadtak a hervasztó idő ellen. Lépett néhányat arra, de aztán mégis azt gondolta, hogy üljön a kórók közé, aki számár, mert ő olyan helyre kívánczozik, amely emberhez méltó. Közel is volt egészen egy falu, s úgy találta, hogy a pihenés számára a legméltóbb hely mégis ott lehet. El is indult tehát, és tíz perc múlva bent volt a falu szívében. Itt megállott, és azon gondolkodott, hogy a paphoz menjen-e, vagy valaki világi emberhez.

Egyikhez sem ment, mert döntés előtt meglátott egy kirajzolt kezét, amely nagy és egyenes mutatóujjal valami sárgára festett ajtóra mutatott.

- No, ez se mutasson hiába! - mondotta, és belépett az ajtón.

Sejtette már künn is, hogy olyan helyre mutathat az ujj, ahol más keresi a hasznót. De van olyan korcsma is, amely csak akkor nyilvánvaló, ha már bent van az ember. Ez éppen olyan volt. Két asztal kínákozott az egész szobában, de az a kettő legalább jó nagy volt. Az egyiknél már üldögélt is egy legény. Szép fehér ing volt rajta, a derekán széles szíj s nagy fekete kalapja előtte az asztalon.

Odaült Lőrinc, és azt mondta:

- Szabad lesz megháborítanom?

A román legény egyet sem szólt, hanem bízatlansággal tekintett rá, majd azt a nagy fekete kalapját közelebb húzta magához.

- Mivel szolgálhatok? - jött oda a korcsmáros.

- Ha már éppen szolgálni akar - mondta Lőrinc -, akkor szolgáljon egy fél liter borral. De hozzon három poharat hozzá.

- Hát az minek?

- Az Isten is három személyből áll - felelte Lőrinc.

Nem felelt a korcsmáros, hanem elhozta a fél liter bort s a három poharat. Lőrinc töltött az egyikbe, majd felemelte, és a román legény felé sandítva, így szólt:

- Ha volna egy társam, azzal innám. De hejh! mindig egyedül van a magyar!

A román most sem méltatta figyelemre, de érthetett magyarul, mert elévette a tarisznyáját, s abból furulyát bújtatott ki, mintha meg akarta volna mutatni, hogy a román is mindig egyedül van.

Szép karikás furulya volt, három rézkarikával, s a színe barnafényes, mint a pásztorok haja. Mindjárt a szájához emelte, és játszani kezdett rajta. Olyan szívféjdító és messze szóló dallamot fúj, hogy Lőrinc ismét töltött a poharába, és azt mondta:

- Hajh, azok a csalfa lányok!

A legény ránézett a furulya mellől, s hát könnyes a szeme. Erre Lőrinc a másik pohárba is töltött, majd közelebb húzódott a románhoz, és így szólt hozzá:

- Megkínálnám ezzel a kicsiséggel, ha nem sérteném meg.

A legény elfogadta a bort, és mind egy cseppig kiitta.

- No, ugye, ez is muzsikál? - mondta Lőrinc.

Még erre sem szólott a legény, hanem maga elé tette a furulyát, és messze nézett, mint az előbb a nóta.

Lőrinc nem azt mondta neki, hogy nézzen még messzebbre, hanem felvette a furulyát, és egy szöketező nótát kezdett fújni rajta. A román legénynek odafordult lassan a feje, mint a napraforgó, majd lassan felemelte a karját, és a Lőrinc vállára tette.

- Muzsikaszóval szép megértés van - mondta.

Lőrinc abbahagyta a nótát, és így felelt:

- Mert a muzsikaszó a szívet tekintí.

Csakugyan a szívet tekintette, mert jól megindult a beszélgetés. A román elpanaszolta szerelmi bánatát, s el Lőrinc is az ő árvaságát. Amikor ismét ittak egy pohárral, a román olyan barátságba szökkent, hogy mindenképpen szeretett volna Lőrincnek adni valamit. Keresgélt is sokáig valami mozdítható dolog után, de szegény volt, s nem talált.

- Ne erőlted magadat, Demeter! - csillapította Lőrinc.

- De én akarom, hogy örökké megemlékezzél rólam.

- Ha olyan erősen akarod, akkor add nekem a furulyád harmadrészét, vagyis az első karikáig.

Nagyon megijedt Demeter, de amikor Lőrinc jól megmagyarázta, hogy ő csak jelképileg akarja az első karikáig, akkor Demeter boldogan ajándékozta oda neki. Még azt is mondotta, hogy örökké Lőrincre fog gondolni, amikor a szíve elévéteti véle a furulyát. S mintha Isten kormányozta volna ezt a találkozást, nemsokára egy szász legény is belépett a korcsmába.

- Ezt is híjjuk ide! - mondta Lőrinc, s mivel Demeter nem ellenezte; odaszólt a száznak:

- Szívesen látjuk a kamerádot, ha meg nem sértenők.

A szász odaült, és azt mondta:

- Szívesen fogadom, de pénzzel nem rendelkezem.

- Nem is pénzzel kell itt rendelkezni, hanem szívvel - szólott Lőrinc, és töltött a száznak is. De a szász csak koccintott, s nem akart inni. Beszélni sem igen akart, csak bizalmatlanul nézett.

- Tud-e maga furulyázni? - kérdezte Lőrinc.

- Semmiképpen nem - felelte a szász.

Nagy baj volt, hogy a szász nem tudott megfelelő dallamot fújni a furulyába, de valahogy mégis segítettek rajta, mert Lőrinc addig unszolta, amíg énekelt nekik egy szász éneket. Ötször-hatszor elénekeltették vele a dalt, s akkor Lőrinc szájához emelte a furulyát.

- Nagyon jól előre megy! - örvendezett a szász, és úgy kinyíltott a szíve, hogy Lőrinc indítványára Demeter nekiajándékozta a furulya közepét. A szász nem értette, miképpen lehetséges, hogy valami az övé legyen, s mégis más vegye hasznát, de Lőrinc megmagyarázta neki.

- Ez a furulya a mi közös kincsünk - mondotta Lőrinc. - Csakhogy hárman egyszerre nem fújhatjuk.

Éppen jókor fejtegette a közös furulyát, mert egy román őrmester lépett be a korcsmába. Nem ült az ő asztalukhoz, de a másikonál az öklére könyökölt, és hatalmasan nézte őket.

Lőrincék csak annyira nézték őt, amennyire rangja után megérdemelte, és tovább játszottak a furulyán. Amíg Demeter búbánatát és a szász harsogását beszélte a furulya, addig ment is a dolog, de midőn Lőrinc egy székegy kesergést kezdett szikráztatni, akkor odaugrott az őrmester, és a furulyát kirántotta a Lőrinc kezéből.

Aztán a földhöz vágta, és nagy csizmájával rátaposott. A szegény furulya reccsent egyet, s abban a reccsenésben benne volt mind a hármuk dallama.

Demeter felugrott, és egy széket tett maga elé a szász is. Lőrinc azonban odaállott a középre, ahol minden ütés csak őt érthette volna, és könnyes szemmel csak ennyit szólott:

- A közös kincset rontottad össze, te balga!